

PROTOKOLL

Projekt	Väike-Maarja valla üldplaneering ja KSH
Teema	Avalik arutelu
Kuupäev	11.05.2023, kl 17:30-19:05
Asukoht	Väike-Maarja Vallavalitsus / MS Teams
Protokollija	Sander Lõuk
Osalejad	Osalejate nimekiri leitav Lisast 1

Päevakava 1. Üldplaneeringu protsessi tutvustus.

2. Vastuvõetud üldplaneeringule laekunud ettepanekute ja vallapoolsete seisukohtade tutvustamine.

3. Küsimused, vastused ja arutelu.

1. Väike-Maarja vallavanem Indrek Keskküla tutvustab üldplaneeringu koostamise protsessi ja avaliku arutelu päevakava.

2. Väike-Maarja valla maakorraldusspetsialist Diana Seepter annab ülevaate vastuvõetud Väike-Maarja valla üldplaneeringule tehtud ettepanekute osas. Ettepanekuid laekus järgmistel teemadel: maavara prognoosvaru kajastamine, maakasutuse juhtotstarvete muutmine, rohevõrgustiku koridori piiri korrigeerimine, tee avalikku kasutusse määramine, perspektiivsete tuuleenergeetika alade käsitlemine (sh mõjude hindamine, uuringute läbiviimine, maismaalinnustiku uuringuga arvestamine, väärtuslike põllumajandusmaade kaitse, tuulealade puhvervööndite ulatus jne).

Vallavanem selgitab, et ÜP peamine eesmärk on kompromisside leidmine. Kokkuleppe mittesaavutamisel või kui ettepanekuga arvestatakse kas osaliselt või jäetakse arvestamata, siis on võimalik oma seisukohta planeeringu järelevõlumenetluse käigus ka täpsustada, mil Rahandusministeerium kuulab ära kõik osapooled. ÜP-ga ei kavandata tuuleparke, täpsemad uuringud viiakse läbi detailplaneeringu ja selle mõjuhindamise (sh uuringute) käigus. DP käigus võib selguda ka see, et vastavasse asukohta ei ole võimalik tuuleparki rajada. ÜP koostamise raames on saadetud üle 800 kirja, toimunud on erinevad arutelud (sh rohevõrgustiku ja taastuvenergeetika teemalised koosolekud) ning täiendavalt ootab ees kohtumine Keskonnaametiga.

3. Küsimused, vastused ja arutelu.

- Indrek Heina sõnul ei loetud ette kõiki tema ettepanekuid. Vallavanema sõnul tehti valik avalikustamise käigus laekunud ettepanekutest ning võimalusel grupeeriti ettepanekud teemade kaupa.
- I. Heina hinnangul peavad ÜP-s olema paigas kavandatavad teed, mida mööda hakatakse elektrituulikute osi transportima. Samuti peavad olema paigas päästeautode liikumisteed, et oleks teada päästevõimekus ja nende reageerimisaeg. Vallavanem vastab selgituseks, et tegemist ei ole ÜP täpsusastme teemaga. Hetkel ei ole teada kuhu ja kui palju tuulikuid tuleb. Transporditeede asukoht, päästeautode reageerimisaeg jms – kõik need teemad lahendatakse läbi DP menetluse raames tehtava riskianalüüsi raames.

- I. Hein esitab küsimuse, kus hakkavad paiknema tuulikute jaoks vajalikud kommunikatsioonid (sh kaabeldus)? Samuti tuleks näidata, kus hakkavad paiknema tuletõrjeautode veevõtukohtad. Hetkel on valla päästevõimekus väike ning võimaliku tulekahju korral peaks olema päästevõime tagatud.
Maakorraldusspetsialist selgitab vastuseks, et samadele küsimustele on valla kodulehel olevas koostöötabelis vastatud.
- I. Hein esitab küsimuse, kui tuulik hakkab suuremat müra tegema, siis kes vastutab? Nt kui tuulik on tehniliselt korras ära vms.
Vallavanem selgitab, et normid on määratud seadusega.
I. Hein teeb ettepaneku seaduses toodud info väljatoomiseks ka seletuskirjas.
- I. Hein esitab ettepaneku seoses tuulikuparkide pankroti ja maksevõimetusega. Tema arvates peaks elekrituuliku omanik kasutusest tuulikud tulevikus elimineerima. Selguskindluse huvides peaks tuulepargi arendaja tuuliku likvideerimise eest vallale tasuma juba enne selle paigaldamist ning edaspidi jääks see kohustus vallale. Samuti esitab I. Hein küsimuse, et kui tekib tervise halvenemine, siis kuidas sellele reageeritakse? Tema hinnangul ei pruugi normid tervist tagada. Kuna Väike-Maarja ja Pandivere on tormine piirkond, siis peab tema hinnangul ÜP-s olema fikseeritud, kuidas tegutsetakse siis, kui tuulik puruneb.
Vallavanema sõnul on eeltoodud küsimustele juba vastatud ÜP koostöötabelis nii konkreetselt kui võimalik, kuid pidades silmas seda, et vastuseid ei dubleeritaks.
- Jaanus Kivirand (TMV Green) kommenteerib I. Heina tehtud ettepanekuid Soome näitel, nt teede lahendused kavandatakse detailsemas lahenduses, samuti transporditakse labasid mitmes osas.
I. Hein esitab tähelepaneku tuulikulabade materjali osas, hetkel on temale teadaolevalt tegemist mitte taaskasutatava materjaliga.
J. Kivirand täpsustab, et taaskasutatavad materjalid on väljatöötamisel. Tuuliku elueaks loetakse hetkel 40 aastat. Tuulikutootja annab pikaajase garantii.
- J. Kivirand pakub võimaliku lahendusena tervisehädade osas välja, et kuna tuulikutele on seadusega määratud talumistasu, siis selle eest on mh võimalik täiendavalt kindlustada tervist, kui selleks peaks tekkima soov.
Vallavanem täpsustab, et tegemist on täpsema riskianalüüsi teemaga, mida hinnatakse DP mõjuhindamise käigus.
- J. Kiviranna sõnul võiks 700 m vahekaugus eluhoonest olla piisav, kuid nemad lähtuvad pigem 1 km-st.
Vallavanem täpsustab, et 700 m on minimaalne kaugus, mis eeldab mh eluhoone omaniku nõusolekut.
I. Hein viitab 2011. a artiklile, milles TTÜ teadlased soovivad eluhoone ja tuuliku vahel 2,5 km vahekaugust.
Vallavanema hinnangul on kasutatavad tehnoloogiad viimase 12 a jooksul oluliselt muutunud, mistõttu pole viide artiklis toodud infole enam asjakohane.
J. Kivirand selgitab, et kui järeelseire kohaselt on müranormid ületatud, siis on võimalik tuuliku tööd pidurdada ning seeläbi ka mürataset vähendada.
- Sander Lõuk (Skepast&Puhkim) selgitab ÜP olemust – ennekõike on tegemist üldise valla arengut suunava dokumendiga. Taastuvenergeetika on vaid üks osa kõikidest käsitletavatest teemadest. ÜP täpsustuste on üldisem, kuna lisaks tehnilise taristu kavandamisele käsitletakse ka maakasutuse planeerimist, miljöölade ja väärtuslike maastike kaitset jne. Seetõttu on ka tuuleparkide

arendamisega seotud konkreetsemad tegevused vajalik ja võimalik lahendada detailsema planeeringu ja selle mõjuhindamise raames. Tuuleenergeetika teemade veelgi detailsem käsitus muudaks selle ebaoproportsionaalseks teiste ÜP teemade suhtes.

I. Hein kommenteerib, et tema kogemusel on DP menetluses tüüpiliseks argumendiks, et vastuolu ÜP-ga puudub ning miks varem arvamust pole avaldatud.

- Olar Vallimaa esitab mõtte seoses müraprobleemiga, tema mõõtis 1,1 km kaugusel 130 m kõrgusest tuulikust müratasemeks 57 dB. Samuti on tal küsimus, miks pole kajastatud Eipri küla meelsusuuringut, mille kohaselt 80% külaelanikest on tuulepargi rajamisele vastu. Vallavanema hinnangul on mõistlik DP raames teha külaelanike hulgas sõltumatu firma poolt meelsusuuring, kui on täpsemalt teada mida ja kuhu planeeritakse.
- O. Vallimaa küsib, millised eksperdid viisid läbi uuringuid. Vallavanem täpsustab, et KSH dokumendis välja toodud eksperdid nimeliselt.
- O. Vallimaa arvab, et nahkhiirte uuring on oluline juba ÜP raames läbi viia. Vallavanema sõnul jääb vald seisukohale, et see uuring tehakse DP raames.
- O. Vallimaa palub täpsustada, millisel perioodil viiakse läbi linnustiku uuringud. Moonika Lipping (Skepast&Puhkim) kommenteerib seoses läbiviidavate uuringutega, et tuuleparkide osas on lisaks inimese tervisele ja heaolule oluline ka looduskeskkonna kaitse (sh linnustik ja nahkhiired). ÜP täpsusastmes on välja toodud, millised uuringud on vajalikud järgmises planeerimisetapis. Täpsem metoodika valik pannakse paika DP ja KSH koostamisel ning see sõltub tuulepargi konkreetsest asupaigast ja sealsetest liikidest. Detailsete küsimuste küsimiseks on kõige parem aeg järgmises etapis, mil neid teemasid ka täpsemalt käsitletakse. ÜP täpsusastmes ei ole metoodika täpne fikseerimine vajalik ning taolisest praktikast on lähtunud ka teiste omavalitsuste planeeringutes. Uuringute läbiviimiseks järgmises etapi on järgmised põhjendused: ÜP ei kavanda konkreetseid tuuleparke, mistõttu puudub ajamahukate välitööde tegemiseks konkreetne fookus; hetkel ei ole teada, milliste alade osas tekib arendushuvi; kaitsealuste liikide info on pidevas muutumises, mistõttu ei pruugi hetkel läbiviidavad uuringud nt 6 a perspektiivis enam vajalikku sisendit anda. Kogu uuringute metoodika, kestvus jne mõeldakse väga põhjalikult läbi järgmises etapis. Uuringute kestvuseks on minimaalselt aasta, vajadusel 2 a.
O. Vallimaa hinnangul peaks uuringud siiski toimuma ÜP raames enne kui kinnitatakse tuulikutele sobivad alad.
Vallavanema sõnul kinnitatakse ÜP-ga potentsiaalsed tuulealad ning kui tuleb arendushuvi, siis tehakse ajakohased uuringud.
Osapooled on teineteist selles küsimuses mõistnud, kuid jäävad eriarvamustele.
- O. Vallimaa sõnul peaks metsade raadamist energiatootmise kavandamisel vältima. Vallavanema sõnul on tuuliku puhul suure päiksepargiga võrreldes raadatav ala väiksem ning ka tuuliku puhul tuleb teha võimalikult keskkonnasõbralik asukohavalik.
J. Kiviranna selgitusel on ühe tuuliku maavajaduseks ca 0,8 ha maad.
- O. Vallimaa esitab küsimuse seoses varalise kahjuga. Vallavanema selgitusel on tegemist täpsemalt DP riskianalüüsi raames käsitletava teemaga. Vasutus peab olema arendajal.
- O. Vallimaa esitab küsimuse kui kiiresti reageeritakse, kui müranormid on ületatud. Vallavanema sõnul seisab kohalik omavalitsus oma elanike eest ja arendajad saavad tegutseda vastavalt kehtivale seadusandlusele.

- O. Vallimaa soovib jätkukoosolekut (võib olla ka üks-ühele kohtumine), selleks, et paremini mõista vallapoolseid seisukohti. Ka I. Hein on vallapoolsete seisukohtade täiendavast selgitamisest huvitatud.
KOV arutab ettepanekut ning annab teada, milline formaat edasiseks aruteluks valitakse.
- Hanna Peeters (Sunly) esitab ettepaneku tuuleala nr 6 võimaliku laienduse lisaala 1 osas, mis vastab metodoloogiliselt samuti välistusemeetodil leitud perspektiivsetele tuulealadele. Vallavanema sõnul on KOV jätkuvalt seisukohal, et ei soovita tuuleala nr 6 laiendada, sest lisaala 1 on eraldiseisev lahustükk ning väiksemad üle kogu valla territooriumi paiknevaid alasid ei soovita käsitleda. Eesmärgiks on, et võimalikud tuulealad oleksid võimalikult kompaktsed.
- H. Peetersi sõnul on hetkel ÜP-s rakendatud 300 m puhervööndit elektriliinidest. Mitmetes teistes ÜP-des on 110 kV elektriliinist alates kasutusel 300 m puhver ning alla 110 kV elektriliinide puhul 40 m puhver. Ettepanek on madal- ja keskpingeliinide puhul kasutada väiksemat puhervööndit. Vallavanema sõnul on sellele ettepanekule juba koostöötabelis vastatud, et lähtume ühtsetest põhimõtetest nagu ka eelmise ettepaneku puhul, kuid vaatame selle punkti veelkord üle, ega midagi pole kahe silma vahele jäänud.
- H. Peeters teeb ettepaneku, et kui elektriliin viiakse maakaablisse ja puuduvad muud täiendavad piirangud, siis seal võiks olla samuti võimalus arendada.
Vallavanem selgitab, et juhul kui elektriliin viiakse maakaablisse, siis see tähendaks põhimõttelist muudatust perspektiivsete tuulealade leidmise meetodikas (muutuvad ka tuulealade pindalad). Leidsime, et see on sedavõrd põhimõtteline ettepanek, mille muutmise korral oleks vaja uuesti koostööstama minna ning seetõttu pole me ka ettepanekuga nõus.
- J. Kiviranna hinnangul on 300 m puhervööndi kasutamine elektriliinide puhul aegunud, see võiks olla pigem seotud tuuliku tipukõrgusega. Selle osas võiks võrguvaldajaga eraldi DP käigus kokkulepped leida.
Vallavanema sõnul on kaalutud võimalust, et perspektiivseid tuulealasid saaks DP käigus täpsustada, aga sellega kaasneks ebamäärasus ka teiste osapoolte jaoks ning kui soovitakse ÜP-ga kavandatavatest aladest välja minna, siis tuleb koostada kohaliku omavalitsuse eriplaneering.